

Informatyczny System Zarządzania Budżetami Jednostek
Samorządu Terytorialnego - BeSTi@

**Poradnik merytoryczny dla użytkownika
„Symulacje WPF”**

Warszawa, wrzesień 2016

1 Koncepcja funkcjonalności i cel wdrożenia ‘Symulacji WPF’

Funkcjonalność „Symulacji WPF” udostępniona w ramach modułu WPF systemu BeSTi@ - służy do przygotowywania wariantowych prognoz sytuacji finansowej JST wynikających z potrzeby wprowadzenia do WPF nowych (przewidywanych do realizacji w przyszłości) przedsięwzięć majątkowych i/lub bieżących. Umożliwia w szczególności szacowanie ich skutków finansowych dla prognozy finansowej JST na kolejne lata.

Metodologia przyjęta w modelu symulacji pozwala na uwzględnienie w analizie:

- **skutków bezpośrednich** dla budżetów kolejnych lat (tj. wydatków bezpośrednio ponoszonych na nowo planowane wieloletnie przedsięwzięcia w powiązaniu ze źródłami ich finansowania oraz ewentualną obsługą zadłużenia zaciągniętego w związku z ich realizacją),
- **skutków pośrednich** wynikających z długoterminowych efektów finansowych będących konsekwencją zrealizowania zaplanowanych przedsięwzięć (takich jak np. coroczne koszty utrzymania zbudowanego systemu teleinformatycznego, wieloletnie skutki finansowe związane z corocznymi bieżącymi wydatkami na nowo zbudowane przedszkole, wieloletnie skutki dla budżetu, związane z modernizacją oświetlenia ulic, itp.). Dotyczy to zarówno nowych wydatków bieżących lub majątkowych, dotąd nie ponoszonych i nie zaplanowanych w WPF, jak i ewentualnych oszczędności po stronie wydatków bieżących, powstałych w efekcie realizacji planowanych projektów, a także przeznaczanych w 100% bezpośrednio na nowe przedsięwzięcia nowych dochodów bieżących i majątkowych, na jakie jednostka samorządu może liczyć w związku z realizacją tych projektów.

„Symulacje WPF” są zatem narzędziem analizy potencjalnych przyszłych budżetów i może przyczynić się do wyboru optymalnego wariantu zmian WPF, które zostaną w przedłożone Radzie do rozpatrywania.

Należy podkreślić, że udostępnione **narzędzie jest narzędziem do prowadzenia wyłącznie wewnętrznej analizy finansowej**. Żadne informacje opracowane w ramach „Symulacji WPF” nie są przesyłane do RIO ani do MF.

Przygotowany model ma ułatwić gronu decyzyjnemu w jednostce samorządu terytorialnego merytoryczną dyskusję nad możliwymi scenariuszami i konsekwencjami różnych rozpatrywanych opcji – na konkretnych danych, umożliwiając jednocześnie obserwację stanu relacji ustawowych (art. 242 i 243 up) oraz kilku innych ważnych wskaźników finansowych przy zastosowaniu różnych scenariuszy. Po dokonaniu wyboru merytorycznego konkretnego wariantu symulacji może być on łatwo przekształcony na WPF jako robocza wersja uchwały w sprawie zmiany WPF w module „WPF”.

Efektywne użytkowanie nowej funkcjonalności systemu BeSTi@ wiąże się więc z koniecznością skutecznego wykorzystywania kompetencji zespołu osób w urzędzie JST lub jej jednostek organizacyjnych – posiadających wiedzę i doświadczenie w wielu dziedzinach wydatków i dochodów budżetowych, a także znających mechanizmy finansowania zewnętrznego. Najczęściej będą to osoby z wydziałów / referatów, w których kompetencjach znajdują się: finanse i budżet JST, projekty zewnętrzne/unijne, oraz inwestycje/gospodarka komunalna – bo dopiero połączenie wiedzy przedstawicieli tych specjalności w urzędzie pozwoli na określenie przepływów finansowych związanych z każdym rozpatrywanym projektem, w tym ocenę realnych możliwości uzyskania na nie dofinansowania / finansowania zewnętrznego i konsekwencji z tego wypływających dla budżetu. Takie podejście pozwoli w szczególności na przygotowanie merytorycznie przeanalizowanych wariantów, w tym optymalnego rozłożenia ich w czasie, pomagając w uzyskiwaniu politycznej akceptacji dla najkorzystniejszej i bezpiecznej finansowo prognozy ze strony organów JST.

„Symulacje WPF” pozwalają JST na porównawcze analizy skutków różnych wariantów planowanych przedsięwzięć i na wybór wersji optymalnej z punktu widzenia prowadzonej polityki rozwojowej, jednocześnie uwzględniając wymóg zachowania równowagi budżetu i finansów jednostki samorządu terytorialnego. Z tego powodu utworzone w nim dokumenty pozostają WYŁĄCZNĄ WŁASNOŚCIĄ każdej JST, są przechowywane tylko na komputerach urzędu i NIE SĄ WYSYŁANE do żadnego podmiotu zewnętrznego. Tylko dana JST jako ich „właściciel” ma do nich dostęp, może z nich korzystać i je dowolnie modyfikować. Dopiero wysłanie ich w postaci konkretnego dokumentu WPF do RIO skutkuje ich analizą zgodnie ze stanem prawnym.

Funkcjonalność „Symulacji WPF” jest wynikiem współpracy Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego Ministerstwa Finansów, Związku Miast Polskich realizującego wraz z Ministerstwem Rozwoju projekt współfinansowany ze środków EOG „Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego”, oraz wykonawcy oprogramowania BESTi@ - firmy Sputnik Software i w końcowej fazie prac – Zespołu ds. eksploatacji systemu BeSTi@ (MF-KR RIO). Ogromną rolę przy opracowaniu tego modułu odegrały także jednostki samorządu terytorialnego, dzięki którym możliwe było rozwinięcie i udoskonalenie pierwowzoru modelu symulacji WPF przygotowanego na platformie MS EXCEL.

Uwaga:

Ważnym uzupełnieniem niniejszego poradnika merytorycznego jest „Podręcznik użytkownika - Podsystem JST” dostępny na stronie www.budzetjst.pl, w którym w rozdz. 4.1.7. znajdziecie Państwo instrukcję obsługi nowej funkcjonalności w systemie BeSTi@.

2 Proponowany schemat pracy nad nową symulacją do WPF

1. Krok 1) Wybierz podstawę do symulacji (najnowszy WPF lub ewentualnie dowolny wcześniejszy jeśli jest ustawiona odpowiednia opcja systemu)
 - a. Najlepiej aby był to WPF, w którym dla każdego roku zachowane jest zbilansowanie budżetu (Dochody + Przychody) = (Wydatki + Rozchody)
2. Krok 2) Zbierz informacje o planowanych do realizacji przedsięwzięciach, których jeszcze nie ujęto w WPF i wprowadź je do systemu w edytorze przedsięwzięć:
 - a. Krok 2a) Ustal źródła finansowania nowego przedsięwzięcia w poszczególnych latach (suma kwot źródeł finansowania będzie stanowić limit wydatku w danym roku)
 - i. Należy je wpisać w odpowiednie pozycje sekcji A "ŁĄCZNY LIMIT wydatków" ... edytora przedsięwzięć
 - b. Krok 2b) Jeśli do finansowania wydatków na przedsięwzięcie korzystasz z kredytu, pożyczki lub emitujesz obligacje rozpisz kwoty spłat rat i odsetek (uwzględnij też wyłączenia z limitu z art. 243)
 - i. Należy je wpisać do odpowiednich pozycji sekcji B "Spłata zadłużenia ..." edytora przedsięwzięć
 - c. Krok 2c) Oszacuj skutki finansowe dla budżetów lat przyszłych związane z realizacją przedsięwzięcia (uwzględnij koszty utrzymania obiektu, koszty remontów, pamiętaj o ewentualnych dochodach jakie JST może uzyskiwać cyklicznie, jeśli w wyniku realizacji przedsięwzięcia będzie likwidowany inny np. stary obiekt - też uwzględnij skutki finansowe)
 - i. Należy je wpisać do sekcji C „Skutki finansowe dla budżetów ..." edytora przedsięwzięć
3. Krok 3) Sprawdź sytuację finansową JST w oparciu o zestaw wskaźników diagnostycznych ujętych w modelu.
4. Krok 4) Wprowadź kolejne przewidywane do realizacji przedsięwzięcie (na odpowiednią zakładkę 1.1 albo 1.3.) zgodnie z krokami 2a-2c.

Pamiętaj, że możesz na bieżąco obserwować zmiany w/w wskaźników (na zakładce WPF), bowiem pokazują one wpływ wybranego wariantu finansowania przedsięwzięcia na sytuację JST w latach prognozy.
5. Krok 5) Zanim przeniesiesz dane z symulacji WPF w wybranym optymalnym wariantcie, uzupełnij te pozycje z tabeli Załącznika Nr 1 które tego wymagają
 - a. Z uwagi na czytelność modelu, przyjęto założenie, iż niektóre pozycje będą ujmowane w nim w wielkościach łącznych – do uszczegółowienia na etapie przenoszenia symulacji do dokumentu przedkładanego organowi stanowiącemu (dotyczy to w szczególności odsetek podlegających wyłączeniu z relacji w art. 243)

Uwaga:

Szczegółowy opis poszczególnych sekcji „Edytora przedsięwzięć” oraz poszczególnych wskaźników diagnostycznych znajduje się w załączniku do dokumentacji oraz w „dymkach” wyświetlanych dla poszczególnych pozycji w systemie.

3 Budowa modelu „Symulacje WPF”

3.1 Informacje ogólne

Funkcjonalność „Symulacje WPF” zbudowano w oparciu o mechanizmy znane już powszechnie użytkownikom z modułu „WPF” tj.:

1. **Utworzenie nowej symulacji** wykonywane jest poprzez dodanie nowego dokumentu w systemie w gałęzi „Symulacje WPF”, do którego kopiowane są dane z wybranej uchwały/zarządzenia w sprawie WPF
 - **zaleca się by tworzyć symulacje WPF w oparciu o akty uchwalone, w których zachowane są wszystkie relacje budżetowe, a w szczególności bilansowanie budżetu;**
 - po utworzeniu nowej symulacji w dokumencie „Symulacje WPF” nie jest możliwe skorygowanie w nim ewentualnych niespójności albo poprawienie kwot wyjściowych do analizy zawartych w załączniku WPF – trzeba wówczas utworzyć symulację na nowo na podstawie prawidłowego i spójnego dokumentu,
 - przy tworzeniu symulacji WPF system nie sprawdza poprawności i spójności danych w WPF stanowiącym podstawę symulacji,
2. **Struktura dokumentu „Symulacja WPF”** – każdy taki dokument musi zawierać:
 - **Dane podstawowe** obejmujące:
 - przewidywaną datę podjęcia i datę wejścia w życie
 - oznaczenie numeru dokumentu (w pole to można wpisać zamiast numeru krótki opis zakresu symulacji np. „inwestycje drogowe”, „wodociągi i kanalizacja”, „przedsięwzięcia klubu radnych X”, itp. ułatwiający zorientowanie się w zawartości tworzonej symulacji)
 - **Okres symulacji** – informacje o ostatnim roku prognozy oraz ostatnim roku na który ustalono limity wydatków na przedsięwzięcia
 - z uwagi na analityczny charakter Symulacji, który ma umożliwić ocenę wpływu nowych przedsięwzięć na prognozowane przyszłe budżety - przyjęto w systemie wymaganie by **[ostatni rok prognozy] = [ostatni rok limitu wydatków]**
 - w przypadku gdy WPF stanowiący podstawę utworzenia Symulacji był opracowany na relatywnie krótki okres **zaleca się** aby wydłużyć okres tworzenia Symulacji do co najmniej 10 lat, bowiem dopiero w dłuższej perspektywie można ocenić koszty i korzyści związane z realizacją projektu,
 - przy przenoszeniu danych z Symulacji WPF do roboczej wersji Zmiany WPF przedkładanej do uchwalenia - trafią dane okrojone do lat wymaganych przepisami ustawy o finansach publicznych
 - w Symulacji WPF – tak jak w każdym innym dokumencie tego modułu - można w każdym momencie wydłużyć okres prognozy np. gdy z przewidywanego okresu spłaty długu zaciągniętego na sfinansowanie przedsięwzięcia wyniknie dłuższy okres prognozy.
 - **Załączniki:**
 - **Tekst** – służący do zapisywania notatek, np. o założeniach przyjętych w symulacji, które później będzie można przekopiować do załącznika „Objaśnień” w przedkładanym do uchwalenia WPF
 - **Symulacja** – zawierający na poszczególnych zakładkach zarówno tabelę wieloletniej prognozy finansowej (WPF) jak i załącznik przedsięwzięć (Część ogólna, Część 1.1, Część 1.3), załącznik ten stanowi najistotniejszy element modelu.
 - **Opis** – skrócona informacja o zakresie i przedmiocie symulacji
 - **Statusy** – z uwagi na konstrukcję systemu BeSTi@, zachowano wykaz statusów identyczny z występującymi w pozostałych dokumentach modułu WPF, jednakże praktyczne znaczenie ma tylko:
 - **Roboczy** – dokument **można** edytować
 - **Zamknięty** – dokumentu **nie można** edytować

W związku z powyższym w edytorze przedsięwzięć rozróżniono dwa rodzaje pozycji:

- pozycje oznaczone jako „NOWE ...” zawierające informacje o skutkach bezpośrednio związanych z finansowaniem limitów wydatków na nowe przedsięwzięcie. Mogą to być także nowe przychody, a w związku z tym także nowe rozchody na spłatę zaciągniętego długu oraz nowe wydatki bieżące na spłaty odsetek i dyskonto tzn. obsługę spłaty zadłużenia (jako cena za pożyczony pieniądz).
- pozycje oznaczone jako „ZMIANA ..”, które nie służą finansowaniu limitów wydatków na przedsięwzięcie lecz stanowią skutki finansowe dla budżetów lat przyszłych takich jak np. coroczne koszty utrzymania zbudowanego systemu teleinformatycznego, wieloletnie skutki finansowe związane z corocznymi bieżącymi wydatkami na nowo zbudowane przedszkole, wieloletnie skutki dla budżetu, związane z modernizacją oświetlenia ulic, itp.). Dotyczy to w szczególności:
 - wydatków bieżących lub majątkowych nie ponoszonych i nie zaplanowanych dotąd w WPF
 - ewentualnych oszczędności po stronie wydatków bieżących, powstałych w efekcie realizacji planowanych projektów,
 - dochodów bieżących i majątkowych, na jakie jednostka samorządu może liczyć w związku z realizacją takiego projektu.

1. NOWE dochody i przychody są zawsze związane z konkretnym NOWYM przedsięwzięciem i **muszą być wykorzystane w całości** na jego realizację w poszczególnych latach symulowanej prognozy, zgodnie z harmonogramem realizacji tego przedsięwzięcia, w związku z czym stanowiąc źródło finansowania przedsięwzięcia przełożą się na limit wydatków na przedsięwzięcie w danym roku.
2. NOWE przychody na NOWE przedsięwzięcie **majątkowe** muszą zostać odpowiednio zrównoważone NOWYMI rozchodami na spłatę RAT w zaplanowanych latach i NOWYMI wydatkami bieżącymi na spłatę ODSETEK w odpowiednich latach, w związku z czym nowe spłaty rat i odsetek przełożą się na relację z art. 242 i 243.
3. Źródłem finansowania wydatków majątkowych na nowe przedsięwzięcie mogą być własne środki budżetowe zarezerwowane wcześniej na inwestycje jednoroczne (wskazane w poz. 2.2 WPF). Wówczas zwiększy się kwota wydatków majątkowych na NOWE **wydatki majątkowe** w ramach przedsięwzięć (poz. 11.3.2 WPF) zmniejszając jednocześnie poziom **wydatków majątkowych nie objętych limitami wynikającymi z realizacji przedsięwzięć (poz. 2.2 – poz. 11.3.2)**. W związku z przyjęciem takiego podejścia w modelu - tak finansowana część wydatków majątkowych nie zmienia równowagi budżetu. Kwoty tych przesunięć są **monitorowane** w skali każdego roku w odpowiednich wierszach **sWPF**.
4. Przyjęto istotne z punktu widzenia użytkownika założenie, że **NOWE przychody (otrzymane z nowych kredytów, obligacji, itd.) można pozyskiwać wyłącznie na NOWE przedsięwzięcia majątkowe**. Wprowadzanie **NOWYCH przychodów** na **NOWE przedsięwzięcia bieżące prowadzi do błędów!**
5. Dla potrzeb udostępnionego modelu symulacji **założono**, iż w każdym roku symulacji wszystkie środki na **wydatki bieżące** zostały już „zagospodarowane”, co oznacza jednocześnie, iż **wprowadzenie NOWEGO przedsięwzięcia o charakterze wydatków bieżących (NOWE wydatki w pozycjach 1.1.1 lub 1.3.1 załącznika z wykazem przedsięwzięć) wymaga jednoczesnego zaplanowania** nowych dochodów bieżących na to przedsięwzięcie, pokrywających wydatki w kolejnych latach lub nowych przychodów na ten cel i zaplanowania związanych z tym odpowiednich spłat rat i odsetek. W sytuacji, gdy choćby częściowo chcemy finansować NOWE przedsięwzięcie bieżące ze środków budżetowych w odpowiednich polach

wskaźnikowych pojawi się kwota ujemna wskazując na konieczność odpowiedniej zmiany planu budżetu w celu znalezienia w nim środków na pokrycie NOWYCH wydatków bieżących w odpowiednich latach lub ograniczenie z tego powodu wydatków bieżących na inne zadania.

6. Z modelu Symulacje wyłączono możliwość ujmowania przedsięwzięć realizowanych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (Część 1.2 załącznika nr 2) jak również nie uwzględniono możliwości przyjęcia jako źródło finansowania obligacji przychodowych.

3.2.1 Funkcje pozycji w modelu sWPF a kolor tła wierszy na ekranie systemu BeSti@

- Pola liczbowe na zakładce „WPF” oznaczone kolorem szarym wskazują na te elementy, które są wyliczane w ramach sWPF przy wykorzystaniu wbudowanych formuł.
- Wiersze na zakładce „WPF”, wyróżnione kolorem jasnozielonym zawierają finalne dane „skorygowane” (oznaczone w polu L.p. symbolami analogicznymi do tych z WPF lecz uzupełnionymi o literę „s” na końcu: np. 1.2=dochody majątkowe „początkowe” a 1.2s=dochody majątkowe SKORYGOWANE), czyli wartości poszczególnych danych z WPF po uwzględnieniu ich zmiany (zmniejszenia lub zwiększenia) wynikającej z wprowadzenia do symulacji NOWYCH przedsięwzięć.
- Wiersze na zakładce „WPF” nie wyróżnione kolorem zawierają dane początkowe, pochodzące z WPF, na bazie której została utworzona dana symulacja (oznaczone w polu L.p. symbolem identycznym, jak w WPF) oraz NOWE dane (dochody, wydatki, przychody i rozchody) związane z wprowadzeniem do symulacji NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ (oznaczone w polu L.p. symbolami analogicznymi do tych z WPF lecz uzupełnionymi o literę „n” na końcu: np. 1.2=dochody majątkowe „początkowe” a 1.2n=dochody majątkowe NOWE).
- Wiersze na zakładkach „Część 1.1” i „Część 1.3”, dotyczące „początkowych przedsięwzięć”, przeniesionych do symulacji z istniejącego WPF, są wyróżnione kolorem szarym, natomiast wiersze, związane z NOWYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI są wyróżnione kolorem jasnozielonym.

4 Załącznik

4.1 Szczegółowy opis pozycji Edytora Przedsięwzięć

4.1.1 Sekcja A. Poziom limitu wydatków w latach

4.1.1.1 ŁĄCZNY roczny LIMIT WYDATKÓW na NOWE przedsięwzięcie

Wartość ta, to sumaryczny limit wydatków na dany rok dla danego NOWEGO przedsięwzięcia, finansowany z różnych źródeł. Dla NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ TEN limit wydatków jest, zależnie od zaplanowanego mechanizmu finansowania przedsięwzięcia, SUMĄ wartości wskazujących „**WKŁAD WŁASNY**” w **ŁĄCZNYCH rocznych WYDATKACH na NOWE przedsięwzięcie, NOWE dochody MAJĄTKOWE, NOWE dochody BIEŻĄCE** oraz **NOWE przychody na przedsięwzięcia MAJĄTKOWE** (ostatnia pozycja dotyczy tylko przedsięwzięć majątkowych).

UWAGA: W CZĘŚCI BIEŻĄCEJ BUDŻETU ŁĄCZNY LIMIT NOWYCH WYDATKÓW POMNIEJSZONY O NOWE DOCHODY BIEŻĄCE WPŁYWA NA ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU

W CZĘŚCI MAJĄTKOWEJ NOWE LIMITY POWSTAJĄ Z PRZESUNIĘĆ ŚRODKÓW Z CZĘŚCI NIELIMITOWANEJ, a KWOTA tych przesunięć jest monitorowana jako "**zm_wyd_maj_nol**".

4.1.1.2 „Przesunięcie wydatków w ramach budżetu bez angażowania nowych przychodów i dochodów”

W części na wydatki **MAJĄTKOWE**:

Ujęcie w tej części środków na roczne limity wydatków na NOWE przedsięwzięcia oznacza **PRZESUNIĘCIE planu/prognozy** z wydatków majątkowych nie objętych dotychczas limitem ujętym w poz. 11.3 WPF. W związku z tym nie wpływają one na ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU, lecz należy pamiętać, iż w ten sposób ulega zmniejszeniu kwota wydatków majątkowych, planowanych na pozostałe jednoroczne zadania inwestycyjne. Zalecana jest więc ponowna analiza struktury tej części wydatków.

W części na wydatki **BIEŻĄCE**:

W obecnej wersji modelu kwoty wpisane w tą pozycję zostaną potraktowane jako **NOWE kwoty WYDATKÓW BIEŻĄCYCH finansowane bezpośrednio z nadwyżki operacyjnej**. Wpłyną także na ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU oraz mniejszą WYNIK i NADWYŻKĘ OPERACYJNĄ.

4.1.1.3 NOWE dochody MAJĄTKOWE

Wartość ta, to środki MAJĄTKOWE bezzwrotne: np. z UE czy dotacje, uzyskane w danym roku na realizację danego przedsięwzięcia majątkowego i WYDATKOWANE w tymże roku w 100% na to NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE.

Ta kwota jest jednym ze składników wartości: **ŁĄCZNY roczny LIMIT WYDATKÓW na NOWE przedsięwzięcie**, ale z uwagi na to że jest w tym samym roku w 100% wydawana na dane przedsięwzięcie, NIE ZMIENIA ani WYNIKU ani ZRÓWNOWAŻENIA BUDŻETU.

Nie ulega zmianie - z oczywistych przyczyn - CZĘŚĆ BIEŻĄCA BUDŻETU ani NADWYŻKA OPERACYJNA. Może (choć nie musi) wpłynąć na INDYWIDUALNY LIMIT ZADŁUŻENIA.

4.1.1.4 NOWE dochody BIEŻĄCE

Wartość ta, to środki BIEŻĄCE bezzwrotne: np. z UE czy dotacje, uzyskane w danym roku na realizację danego przedsięwzięcia majątkowego i WYDATKOWANE w tymże roku w 100% na to NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE.

Ta kwota jest jednym ze składników wartości: **ŁĄCZNY roczny LIMIT WYDATKÓW na NOWE przedsięwzięcie**, ale z uwagi na to, że jest w tym samym roku w 100% wydawana na dane przedsięwzięcie, NIE ZMIENIA ani WYNIKU ani ZRÓWNOWAŻENIA BUDŻETU.

Nie ulega też zmianie NADWYŻKA OPERACYJNA.

Może (choć nie musi) wpłynąć na INDYWIDUALNY LIMIT ZADŁUŻENIA.

4.1.1.5 NOWE przychody na przedsięwzięcia MAJĄTKOWE

Wartość ta, to NOWE PRZYCHODY MAJĄTKOWE uzyskane w danym roku z NOWO ZACIĄGNIĘTEJ pożyczki, kredytu, obligacji, przeznaczone w danym roku na realizację danego przedsięwzięcia MAJĄTKOWEGO i WYDATKOWANE w tymże roku w 100% na to NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE.

Ta kwota jest jednym ze składników wartości: „**ŁĄCZNY roczny LIMIT WYDATKÓW na NOWE przedsięwzięcie**”, ale z uwagi na to, że jest w tym samym roku w 100% wydawana na dane przedsięwzięcie, NIE ZMIENIA **BEZPOŚREDNIO** GENERALNEGO ZRÓWNOWAŻENIA BUDŻETU, zmienia jednak WYNIK BUDŻETU.

Należy zwrócić uwagę na to, iż pośrednie KONSEKWENCJE zaciągniętego zobowiązania finansowego (zaplanowana spłata ODSETEK i spłata RAT, pojawiające się w kolejnych latach) zmieniają już tą równowagę w tych latach.

UWAGA!!!

WPISYWANIE NOWYCH PRZYCHODÓW DLA NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ BIEŻĄCYCH PROWADZI DO BŁĘDÓW.

4.1.2 Sekcja B. Spłaty zadłużenia

4.1.2.1 NOWE spłaty rat, wykup obligacji

Wartość ta, to spłaty w danym roku NOWYCH rat od NOWYCH kredytów i pożyczek, wykup NOWYCH obligacji, zaciągniętych na NOWE przedsięwzięcia MAJĄTKOWE. Spłaty te i wykupy dotyczą zobowiązań, zaciągniętych WYŁĄCZNIE NA zaplanowane w symulacji określone NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE.

Wartości te WPLÝWAJĄ na zbilansowanie budżetu (GENERALNE ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU) oraz na INDYWIDUALNY LIMIT ZADŁUŻENIA.

4.1.2.2 NOWE SPŁATY RAT WYŁĄCZENIA art. 243 ufp

Wartość ta, to część kwoty SPŁATY RAT lub WYKUPU OBLIGACJI przypadająca na dany rok, wyłączona zgodnie z art. 243 ufp. z obowiązku spłaty zobowiązań, wynikających ze zobowiązań, zaciągniętych W ZWIĄZKU Z REALIZOWANYM NOWYM PRZEDSIĘWZIĘCIEM - dotyczy TYLKO NOWYCH przedsięwzięć.

Wartość ta wpływa na INDYWIDUALNY LIMIT ZADŁUŻENIA w danym roku, lecz nie zmienia obciążenia JST obowiązkiem spłaty w kolejnych latach kwot, wynikających z zaciągniętych NOWYCH zobowiązań, a tylko ogranicza ustawowe restrykcje dotyczące możliwości uchwalenia budżetu w kolejnym roku.

4.1.2.3 NOWE spłaty odsetek, dyskonta

Wartość ta, to spłaty przypadających na dany rok kwot ODSETEK (od NOWYCH kredytów i pożyczek) i dyskonta (od NOWYCH obligacji) ZACIĄGNIĘTYCH NA NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE MAJĄTKOWE.

Spłaty te i wykupy dotyczą zobowiązań, zaciągniętych WYŁĄCZNIE NA zaplanowane w symulacji określone NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE.

Wartości te WPLÝWAJĄ na GENERALNE ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU oraz na INDYWIDUALNY LIMIT ZADŁUŻENIA.

4.1.2.4 *NOWE ODSETKI i DYSKONTO WYŁĄCZENIA art. 243 ufp*

Wartość ta, to część kwoty odsetek i dyskonta, **objęta wyłączeniem z limitu spłaty zobowiązań art. 243 ufp** (RAZEM z odsetkami od długu na wkład krajowy) - dotyczy NOWYCH przedsięwzięć.

Model w części edytora przedsięwzięć nie wymaga rozróżnienia kwoty odsetek wyłączanych do 90 dni po zakończeniu projektu od odsetek od długu krajowego – dla oszacowań wskaźników w modelu wystarczą łączne dane dot. ustawowych wyłączeń. Dopiero na etapie przenoszenia danych z Symulacji WPF do roboczej wersji dokumentu przedkładanego do uchwalenia konieczne jest wskazanie kwoty odsetek od długu na wkład krajowy).

Wartość ta wpływa na INDYWIDUALNY LIMIT ZADŁUŻENIA w danym roku, lecz nie zmienia ogólnego zadłużenia JST, tylko ogranicza ustawowe restrykcje dotyczące możliwości uchwalenia budżetu w kolejnym roku.

4.1.3 *Sekcja C. Skutki dla budżetów lat przyszłych*

4.1.3.1 *ZMIANA wydatków BIEŻĄCYCH*

Wartość ta, to OSZACOWANA zmiana WYDATKÓW BIEŻĄCYCH, będąca KONSEKWENCJĄ ZREALIZOWANIA NOWEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA, pojawiająca się w kolejnych latach jako jego skutek.

WZROST wydatków bieżących oznaczają wartości >0, bez skutków =0, ZMNIEJSZENIE wydatków bieżących oznaczają wartości <0 .

Wzrost wydatków bieżących w tej kategorii skutkuje odpowiednim ZMNIEJSZENIEM wartości głównego wskaźnika symulacji „**nowe_obc_cz_biez**” natomiast zmniejszenie wydatków bieżących ZWIĘKSZA wartość tego wskaźnika.

Wartości w tym polu mogą dotyczyć skutków NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ BIEŻĄCYCH, a także MAJĄTKOWYCH.

Wartości te WPŁYWAJĄ NA ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU oraz na kwotę NADWYŻKI OPERACYJNEJ, a także na INDYWIDUALNE LIMITY ZADŁUŻENIA. W związku z tym zaleca się wybór takich NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ, których długoterminowe skutki przyniosą ograniczenie wydatków bieżących, poprawiając tym samym „kondycję” i bezpieczeństwo budżetu.

4.1.3.2 *ZMIANA wydatków MAJĄTKOWYCH*

Wartość ta, to OSZACOWANA zmiana WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH, będąca KONSEKWENCJĄ ZREALIZOWANIA NOWEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA, pojawiająca się w kolejnych latach jako jego skutek.

WZROST wydatków majątkowych oznaczają wartości >0, bez skutków =0, ZMNIEJSZENIE wydatków majątkowych oznaczają wartości <0 .

Wzrost wydatków majątkowych w tej kategorii skutkuje odpowiednim ZMNIEJSZENIEM wartości głównego wskaźnika symulacji „**zm_wyd_maj_nol**”, natomiast zmniejszenie wydatków majątkowych ZWIĘKSZA wartość tego wskaźnika.

Wartości w tym polu mogą dotyczyć skutków NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ BIEŻĄCYCH, a także MAJĄTKOWYCH.

Wartości w tym polu WPŁYWAJĄ NA ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU, na WYNIK budżetu, w niewielkim stopniu na INDYWIDUALNY LIMIT ZADŁUŻENIA, natomiast nie wpływają na NADWYŻKĘ OPERACYJNĄ.

4.1.3.3 *ZMIANA dochodów BIEŻĄCYCH*

Wartość ta, to OSZACOWANA zmiana DOCHODÓW BIEŻĄCYCH, będąca KONSEKWENCJĄ ZREALIZOWANIA NOWEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA, pojawiająca się w kolejnych latach jako jego skutek.

WZROST dochodów bieżących oznacza wartości >0 , bez skutków $=0$, ZMNIEJSZENIE dochodów bieżących oznacza wartości <0 .

Wartości umieszczone w tym polu mogą być skutkami przedsięwzięć zarówno BIEŻĄCYCH jak i MAJĄTKOWYCH.

Wartości te WPŁYWAJĄ NA ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU oraz na kwotę NADWYŻKI OPERACYJNEJ, a także na INDYWIDUALNE WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA.

4.1.3.4 ZMIANA dochodów ze SPRZEDAŻY MAJĄTKU

Wartości te, to OSZACOWANE w kolejnych latach kwoty dochodów ZE SPRZEDAŻY MAJĄTKU, będące konsekwencją zrealizowania NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ. (wg interpretacji MF są to paragrafy: 077, 078, **080**, 087).

Wartości w tym polu mogą dotyczyć skutków NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ BIEŻĄCYCH a także MAJĄTKOWYCH.

Wartości tym polu WPŁYWAJĄ NA ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU i jego WYNIK, a także na INDYWIDUALNY LIMIT ZADŁUŻENIA, natomiast NIE ZMIENIAJĄ kwoty NADWYŻKI OPERACYJNEJ.

4.1.3.5 ZMIANA innych DOCHODÓW MAJĄTKOWYCH

Wartość ta, to OSZACOWANA zmiana DOCHODÓW MAJĄTKOWYCH, innych niż dochody ze sprzedaży majątku, będąca KONSEKWENCJĄ ZREALIZOWANIA NOWEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA, pojawiająca się w kolejnych latach jako jego skutek.

Wartości w tym polu WPŁYWAJĄ NA ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU, na WYNIK budżetu, w niewielkim stopniu na INDYWIDUALNY LIMIT ZADŁUŻENIA, natomiast nie wpływają na NADWYŻKĘ OPERACYJNĄ.

4.2 Główne wskaźniki symulacji (część sWPF narzędzia).

W części sWPF wybrano 9 wierszy z wartościami, przyjętymi jako „główne wskaźniki” zmiany stanu finansowo-budżetowego JST na skutek wprowadzenia NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ. Dla ułatwienia monitorowania głównych zmian sytuacji finansowej JST wynikające z nowych przedsięwzięć, wskaźniki te mogą zostać wyświetlone jako odrębny zbiór po wybraniu w widoku sWPF opcji „Pokaż główne wskaźniki symulacji”.

W nawiasie kwadratowym obok opisowej nazwy wskaźników podana jest pisana **pogrubionym italikiem** [nazwa], występująca w kolumnie L.p..

4.2.1 ZMIANA RÓWNOWAGI BUDŻETU (wskaźnik [zm_rown_budz_fin])

Wskaźnik monitoruje zmiany zbilansowania budżetu (**generalnej równowagi budżetowej**) JST powstające w kolejnych latach w wyniku dodawania NOWYCH przedsięwzięć do symulacji WPF.

W przypadku wprowadzania NOWYCH przedsięwzięć majątkowych bez ich wieloletnich skutków finansowych w części bieżącej budżetu wartość tego pola nie ulega zasadniczej zmianie (*poza skutkami ew. spłat odsetek – jeśli zaciągnięto NOWE zobowiązanie na NOWE przedsięwzięcie*). Nowe przedsięwzięcia bieżące bezpośrednio po ich wprowadzeniu zmieniają równowagę części bieżącej, więc także wartości tego wskaźnika ulegają zmianie.

Przed konwersją zakończoną i zaakceptowaną symulacji **na dokument WPF** należy doprowadzić ponownie do zbilansowania budżetu (**uzyskania wartości = 0** w tym polu) dla wszystkich lat prognozy.

Wartość POCZĄTKOWA tego wskaźnika = 0.

4.2.2 ZMIANA NADWYŻKI OPERACYJNEJ (wskaźnik [zm_nadw_oper])

Wskaźnik ten służy do monitorowania **zmian** kwoty **NADWYŻKI OPERACYJNEJ**, powstałych na skutek wprowadzenia do symulacji WPF NOWYCH przedsięwzięć. Wskaźnik pokazuje, czy łączny skutek nowo zaplanowanych w danym roku przedsięwzięć zmniejsza czy też zwiększa KWOTĘ NADWYŻKI i jaka jest łączna kwota tej zmiany w tym roku. Na wartość w tym polu wpływają wszystkie zmiany w dochodach i wydatkach BIEŻĄCYCH, związane z NOWYMI przedsięwzięciami oraz z niezerowymi wieloletnimi SKUTKAMI przedsięwzięć w części bieżącej budżetu.

Dodatkowo wartości tego wskaźnika powstałe na skutek zaplanowania NOWYCH przedsięwzięć świadczą o zwiększaniu bezpieczeństwa finansowego JST przy realizowaniu NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ, ujemne wartości powinny raczej wskazywać na potrzebę ponownego przeanalizowania listy NOWYCH przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji w określonych latach, chyba że JST posiada nominalnie wysoką nadwyżkę operacyjną lub jej ujemna wartość jest przejściowa i w kolejnych latach wskaźnik staje się dodatni.

Wartość POCZĄTKOWA tego wskaźnika = 0.

4.2.3 ZMIANA WYNIKU BUDŻETU (wskaźnik [zm_wyn_budzetu])

Wskaźnik monitoruje ZMIANY WYNIKU budżetu (nadwyżki lub deficytu), zachodzące na skutek wprowadzenia do symulacji NOWYCH przedsięwzięć. Pokazuje, czy łączny skutek NOWO zaplanowanych w danym roku przedsięwzięć zmniejsza czy też zwiększa WYNIK i jaka jest ŁĄCZNA KWOTA ZMIANY WYNIKU w danym roku. Wartości dodatnie tego wskaźnika oznaczają wzrost nadwyżki budżetowej lub zmniejszania deficytu, wartości ujemne wskazują na zjawisko przeciwne.

Wartość POCZĄTKOWA tego wskaźnika = 0.

4.2.4 WYNIK SKORYGOWANY (wskaźnik [wynik_budzetu])

Wskaźnik ten monitoruje na bieżąco kwotę WYNIKU (nadwyżki lub deficytu) BUDŻETU w trakcie wprowadzania do symulacji WPF kolejnych NOWYCH przedsięwzięć.

Stan początkowy tej wartości jest równy kwocie wyniku, umieszczonej dla danego roku w dokumencie WPF, będącym bazą wyjściową do przygotowanej symulacji.

4.2.5 SPEŁNIENIE WARUNKU art. 242 u. 1 ufp (wskaźnik [war_uch_budz_242u1])

Wskaźnik ten służy do monitorowania zmian poziomu zrównoważenia części bieżącej budżetu. Pokazuje wartość zdefiniowanego ustawą wyrażenia: **[1.1s] – [2.1s] + [4.1] + [4.2]** (czyli *wynik operacyjny budżetu powiększony o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i o wolne środki - oznaczenia wierszy jak w formularzu WPF*).

Wartość tego wskaźnika musi być dla każdego roku prognozy **nieujemna** w celu umożliwienia uchwalenia BUDŻETU bądź poprawnego zbudowania prognozy na kolejne lata w WPF (wymóg spełnienia FORMALNEGO warunku uchwalenia budżetu zgodnie z art. 242 u.1 ustawy o finansach publicznych).

Wysoka względem łącznej kwoty dochodów bieżących wartość w tym polu w kolejnych latach wykonania budżetu i wieloletniej prognozy finansowej świadczy o wysokim poziomie bezpieczeństwa, dotyczącym płynności finansowej JST i o możliwości obsługi w razie potrzeby kolejnego zobowiązania.

UWAGA: W ramach niniejszej SYMULACJI **warunek ten MOŻE BYĆ TRAKTOWANY** za formalnie **SPEŁNIONY tylko w sytuacji, gdy budżet jest zbilansowany** (wartość = 0 dla wskaźnika **ZMIANA RÓWNOWAGI BUDŻETU**). W przypadku budowania symulacji, powodujących przejściowe zakłócenie równowagi wskaźnik ten ma wówczas wyłącznie charakter orientacyjny, pokazujący kierunek zmian WARTOŚCI OPISYWANEJ PRZEZ TEN WSKAŹNIK przy wprowadzaniu do symulacji NOWYCH przedsięwzięć.

4.2.6 SPEŁNIENIE WARUNKU art. 243 u. 1 ufp (wskaźnik [9.7])

Wskaźnik ten służy do monitorowania zmian poziomu pozostałego do wykorzystania w JST w danym roku INDYWIDUALNEGO LIMITU ZADŁUŻENIA. Pokazuje wartość różnicy: **[9.6] – [9.4] = [9.7]** (oznaczenia wierszy w formularzu WPF). Wartość tego wskaźnika musi być dla każdego roku prognozy nieujemna w celu umożliwienia uchwalenia budżetu na kolejny rok (wymóg spełnienia FORMALNEGO warunku uchwalenia budżetu zgodnie z art. 243 u.1 ustawy o finansach publicznych).

Im większa ta wartość tym bezpieczniejsza jest sytuacja finansów JST. Ten wskaźnik nie może być jednak wyłącznym wskaźnikiem stanu finansów JST. Aby prawidłowo ocenić „kondycję finansową” JST konieczne jest wykorzystanie kilku różnych wskaźników oraz danych finansowych i pogłębiona analiza sytuacji finansowo - budżetowej JST.

UWAGA: W ramach niniejszej SYMULACJI **warunek ten MOŻE BYĆ TRAKTOWANY** za formalnie **SPEŁNIONY tylko w sytuacji, gdy budżet jest zbilansowany** (wartość = 0 dla wskaźnika **ZMIANA RÓWNOWAGI BUDŻETU**). W przypadku budowania symulacji, powodujących przejściowe zakłócenie równowagi, wskaźnik ten ma wówczas wyłącznie charakter orientacyjny, pokazujący kierunek zmian INDYWIDUALNEGO LIMITU ZADŁUŻENIA przy wprowadzaniu do symulacji NOWYCH przedsięwzięć.

4.2.7 KWOTA ŚRODKÓW BIEŻĄCYCH „DO DYSPOZYCJI” (wskaźnik [kw_sr_biez_do_dysp])

Wskaźnik ten pokazuje maksymalną kwotę środków bieżących, które w prognozie planu budżetu pozostają realnie do dyspozycji w danym roku **po odliczeniu zaplanowanych na ten rok spłat RAT oraz ODSETEK przy założeniu, że po ich ewentualnym wykorzystaniu w tymże roku na NOWE wydatki bieżące warunek uchwalenia budżetu, związany z indywidualnym limitem zadłużenia będzie mógł być wciąż spełniony**. Monitorowanie wartości tego wskaźnika przy wprowadzaniu do symulacji NOWYCH przedsięwzięć pozwala na szybką ocenę realności planowania tych przedsięwzięć w kolejnych latach.

W konsekwencji tak przyjętego założenia dokładna wartość tego wskaźnika jest obliczana jako **iloczyn różnicy wartości prawej i lewej strony wzoru** z art. 243 u.1 ufp **oraz kwoty dochodów ogółem** prognozowanej na dany rok. (wartość wskaźnika = $([9.6] - [9.4]) * [1s] = [9.7]*[1s]$, opis wierszy zgodny z formularzem WPF).

4.2.8 OBCIĄŻENIE CZĘŚCI BIEŻĄCEJ WYDATKÓW BUDŻETU NIE OBJĘTYCH LIMITEM

(wskaźnik [nowe_obc_cz_biez])

Wskaźnik ten pokazuje, w odniesieniu do stanu początkowego, (tj. stanu budżetu PRZED dodaniem NOWYCH przedsięwzięć) łączny w określonym roku efekt finansowy zmian w części BIEŻĄCEJ WYDATKÓW, powstałych w związku z zaplanowaniem na ten rok NOWYCH przedsięwzięć, finansowanych z bieżącej części budżetu.

Wartość wskaźnika pokazuje, jaka kwota - NA SKUTEK WPROWADZENIA NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ BIEŻĄCYCH - musi zostać "znaleziona" w budżecie: bądź przez odpowiednie **zwiększenie dochodów bieżących i/lub zmniejszenie wydatków** bieżących bądź przez świadome **przesunięcie** z części bieżącej wydatków NIE OBJĘTYCH LIMITEM do części bieżącej wydatków OBJĘTYCH LIMITEM na NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA (co powoduje konieczność odpowiedniego ograniczenia w danym roku innych wydatków bieżących, wcześniej przeznaczonych na różne inne bieżące zadania, nie objęte limitem wydatków na przedsięwzięcia wieloletnie w tym roku). **Zmiany w tym polu** w trakcie projektowania i analizy skutków symulacji **naruszają równowagę budżetu** (przejściowo – w trakcie tworzenia i analizy skutków symulacji – do czasu finalnego zrównoważenia budżetu), wskazując jednocześnie, jaką kwotę środków "bieżących" na każde NOWE przedsięwzięcie wieloletnie trzeba „znaleźć” w kolejnych latach. W tym polu uwidocznione są także ewentualne **wieloletnie skutki** NOWYCH przedsięwzięć, jeśli występują one w części bieżącej budżetu. Tu widoczne są także WSZYSTKIE bezpośrednie skutki wprowadzenia NOWYCH przedsięwzięć bieżących (NOWE wydatki bieżące, ew. odsetki od NOWEGO długu czy dyskonto od NOWYCH obligacji przypadające na dany rok)

Wartość DODATNIA tego wskaźnika ukazuje na sytuację, w której mamy **po zaplanowaniu NOWYCH przedsięwzięć w danym roku** więcej środków na wszystkie zadania bieżące, niż w stanie początkowym, czyli przed dodaniem NOWYCH przedsięwzięć.

Wartość ujemna wskazuje kwotę, która musi w procesie budowania prognozy na ten rok z uwzględnieniem NOWYCH przedsięwzięć zostać "znaleziona" w celu **generalnego zrównoważenia budżetu**.

Wskaźnik ten powinien być analizowany ŁĄCZNIE ze wskaźnikiem INDYWIDUALNEGO LIMITU ZADŁUŻENIA, a także z analizą ogólnego zadłużenia JST i jego obsługi w kolejnych latach.

Wartość POCZĄTKOWA tego wskaźnika = 0.

4.2.9 OBCIĄŻENIE CZĘŚCI MAJĄTKOWEJ WYDATKÓW BUDŻETU NIE OBJĘTYCH LIMITEM

(wskaźnik [zm_wyd_maj_nol])

Wskaźnik ten pokazuje, w odniesieniu do stanu początkowego, (tj. stanu budżetu PRZED dodaniem NOWYCH przedsięwzięć) łączny w określonym roku efekt zmian finansowych w NIELIMITOWANEJ części MAJĄTKOWEJ WYDATKÓW, powstały w związku z zaplanowaniem na ten rok NOWYCH przedsięwzięć, finansowanych z majątkowej części budżetu.

Wartość wskaźnika pokazuje, jaka kwota - NA SKUTEK WPROWADZENIA NOWYCH PRZESIĘWZIĘĆ MAJĄTKOWYCH - musi zostać przesunięta z części majątkowej wydatków NIE OBJĘTYCH LIMITEM do części majątkowej wydatków OBJĘTYCH LIMITEM na NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA. Zmiany w tym polu **nie naruszają równowagi budżetu**, lecz wskazują, o ile powinna zostać zmniejszona kwota wydatków majątkowych początkowo zaplanowanych na inne jednoroczne zadania w budżecie danego roku. W tym polu uwidocznione są także wszystkie ewentualne wieloletnie skutki realizacji NOWYCH przedsięwzięć, jeśli występują one w części majątkowej budżetu.

Wartość POCZĄTKOWA tego wskaźnika = 0.